

Sygn. akt I Cz 138/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Teresa Zawistowska

Sędziowie: SO Aleksandra Ratkowska

SO Krzysztof Nowaczyński (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II (drugim) postanowienia Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 15 stycznia 2013r., sygn. akt I C 297/11

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie i zasądzić od powoda T. M. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 2.700,75 zł (dwa tysiące siedemset złotych i siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie;
3. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 181 zł (sto osiemdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2013r. Sąd Rejonowy w Iławie umorzył postępowanie w sprawie (pkt I) i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.067 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II). Uzasadniając to drugie rozstrzygnięcie wskazał, że wobec cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia zasadą powinno być obciążenie powoda kosztami procesu. Jednakże, zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa Sadu Najwyższego, dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w dacie wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W takiej sytuacji w rozumieniu przepisów o kosztach procesu pozwanego należy wówczas uznać za stronę przegrywającą sprawę. Skoro więc z pism procesowych powoda wynika, że powód w wyniku pozasądowej ugody z pozwanym zaspokoił w całości swoje roszczenie, to z punktu widzenia orzeczenia o kosztach procesu jest stroną wygrywającą proces. Dlatego też należało orzec jak w pkt II postanowienia.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o jego zmianę i zasądzenie na jego rzecz od powoda kwoty 2.717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 229 i 233 § 1 k.p.c. poprzez wadliwe ustalenie, że w niniejszej sprawie doszło do zawarcia ugody pozasądowej i przyznania tej okoliczności przez pozwanego, art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż powód wygrał proces i zasądzeniu na jego rzecz kosztów procesu, art. 98 § 2 k.p.c. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych polegające na przyjęciu, że do kosztów procesu nie wlicza się uiszczonych zaliczek na poczet opinii biegłego, art. 102 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż w sprawie zachodzą uzasadnione okoliczności uzasadniające odstępianie od podstawowych zasad regulujących rozstrzygnięcie o kosztach procesu. W uzasadnieniu wskazano, że wbrew ustaleniom Sądu nie doszło do zawarcia z powodem pozasądowej ugody, na podstawie której powód zaspokoił w całości swoje roszczenie. Powód nie przedłożył treści ugody, ani dowodu wypłaty przez pozwanego jakiegokolwiek kwoty. Ponadto pozwany tej okoliczności nie przyznał i w piśmie procesowym z dnia 31 grudnia 2012r. nie wyraził zgody na cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia. Zdaniem skarżącego nie zachodziły też w sprawie żadne okoliczności, które uzasadniałyby decyzję o nieobciążeniu powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego, na które składały się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł i zaliczka na biegłego w kwocie 300 zł. W takiej sytuacji to powód powinien ponieść koszty procesu strony pozwanej w łącznej kwocie 2.717 zł.

Powód T. M. nie doniósł się do zażalenia.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Istotne dla rozstrzygnięcia o zasadach ponoszenia w sprawie kosztów procesu było ustalenie, że po doręczeniu pełnomocnikom stron opinii biegłego sądowego z zakresu laryngologii W. S., niekorzystnej dla powoda, jego pełnomocnik w piśmie procesowym z dnia 20 grudnia 2012r. oświadczył, że cofa pozew w sprawie wobec zawarcia z pozwanym ugody i wnosi o nieobciążanie go kosztami postępowania. W odpowiedzi pełnomocnik pozwanego w piśmie procesowym z dnia 31 grudnia 2012r. oświadczył, że nie wyraża zgody na cofnięcie pozwu, chyba że nastąpi ono wraz ze zrzeczeniem się roszczenia. Następnie pełnomocnik powoda pismem z dnia 7 stycznia 2013r. cofnął pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia. W takim stanie faktycznym Sąd postanowieniem z dnia 15 stycznia 2013r. umorzył postępowanie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.067 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, uznając że powód w wyniku pozasądowej ugody z pozwanym stanowiącej podstawę cofnięcia pozwu zaspokoił w całości swoje roszczenie, a więc z punktu widzenia kosztów jest stroną wygrywającą proces.

W ocenie Sądu Okręgowego takie stanowisko nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy. Należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 203 § 2 i 3 k.p.c. w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący zawiadamia o tym pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Trzeba podzielić pogląd, że przepisy te harmonizują i dopełniają art. 109 § 1 k.p.c. gwarantując pozwanemu dostateczny czas na złożenie wniosku o zwrot kosztów procesu, jeżeli nie uczynił tego wcześniej, w szczególności w odpowiedzi na pozew; złożenie na podstawie art. 109 § 1 k.p.c. wniosku o zwrot kosztów postępowania jest skuteczne także wtedy, gdy postępowanie to kończy się jego umorzeniem wskutek cofnięcia pozwu.; nie jest w takiej sytuacji wymagany dodatkowy wniosek pozwanego o zwrot kosztów na podstawie art. 203 § 3 k.p.c. (tak trafnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lipca 2012r., II CZ 73/12, system LEX nr 1228792). Tak było w przedmiotowej sprawie, gdyż właśnie w odpowiedzi na pozew pozwany złożył wniosek o zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Dalej należy wyjaśnić, że zasadą wynikającą z art. 203 § 2 i 3 k.p.c. jest, iż w przypadku cofnięcia pozwu (również połączonego ze zrzeczeniem się roszczenia) obowiązek zwrotu kosztów procesu obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Odstępstwo od tej zasady może dotyczyć powoływanej przez Sąd pierwszej instancji sytuacji zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda, co skutkowało cofnięciem pozwu. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu pozwanego należy wówczas uznać za stronę

przegrywając sprawę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r, II CZ 208/11, system LEX nr 1214570). Trzeba jednak pamiętać, że w takim przypadku, to na powodzie spoczywa ciężar wykazania, iż wystąpienie z pozwem było niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony i faktycznie doszło do jego zaspokojenia w toku procesu (tak trafnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z dnia 29 marca 2012r. I ACz 491/12, system LEX nr 1136094).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy należało stwierdzić, że ustalenie Sądu Rejonowego, że doszło do zawarcia ugody pozasądowej i zaspokojenia słusznego roszczenia powoda opiera się jedynie na twierdzeniach powoda przedstawionych w piśmie procesowym, w którym składa oświadczenie o cofnięciu pozwu. Nie przedstawiono innych dowodów na potwierdzenie tych okoliczności, w szczególności odpisu zawartej ugody pozasądowej, czy dowodu wypłaty przez pozwanego na rzecz powoda jakiegokolwiek kwoty tytułem zaspokojenia dochodzonego roszczenia. Nie ma również podstaw do twierdzenia, że pozwany przyznał wskazywane okoliczności, czemu jednoznacznie zaprzeczył w zażaleniu. Ostatecznie powód miał możliwość przedłożenia wymaganych dowodów i odniesienia się do zarzutów zażalenia w postępowaniu zażaleniowym, czego jednak nie uczynił, nie składając odpowiedzi na zażalenie.

W takim stanie faktycznym należało stwierdzić, że powód nie wykazał okoliczności zaspokojenia jego roszczenia w toku procesu, wobec czego nie zachodzą podstawy do odstępstwa od ogólnej zasady, że w przypadku cofnięcia pozwu zwrot kosztów postępowania przysługuje wyłącznie pozwanemu, który zgłosił wniosek o ich przyznanie. Z tych względów zasadne wobec tego okazały się zarzuty zażalenia dotyczące naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie błędnej oceny zebranego materiału dowodowego, art. 229 k.p.c. przez przyjęcie, że pozwany przyznał okoliczność zawarcia ugody pozasądowej i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. przez wadliwe ustalenie, że powód wygrał proces. Natomiast Sąd pierwszej instancji w ogóle nie stosował przepisu art. 102 k.p.c. dotyczącego nieobciążania kosztami procesu z uwagi na zasady słusności, wobec czego zarzut w tej mierze jest bezprzedmiotowy. Podobnie ma się rzecz z zarzutem nieuwzględnienia zaliczki na wydatki związane z opinią biegłego.

Z przedstawionych względów należało orzec jak w punkcie 1 postanowienia, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 203 § 3 k.p.c. Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego kwotę składają się: 2.400 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego, 17 zł z tytułu poniesionej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i 283,75 zł wykorzystanej zaliczki na przyznane postanowieniem z dnia 30 listopada 2012r. wynagrodzenie biegłego. W pozostałym zakresie zażalenie oddalono (pkt 2) na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., co dotyczy części żądania zasądzenia całej uiszczonej kwoty zaliczki na biegłego, tj. 300 zł. O kosztach postępowania zażaleniowego (pkt 3) postanowiono na mocy art. 98 i 99 k.p.c.